

PLANUL DE ACȚIUNI
privind realizarea Programului național privind sănătatea mintală pe anii 2023-2027

Nr.	Acțiuni	Indicatori de monitorizare	Nivel de referință/ Ținta	Costuri de implementare (în mii lei)	Termen de realizare	Instituție responsabilă	Parteneri
1	2	3	4	5	6	7	8
Obiectiv general 1: Consolidarea guvernancei serviciilor medicale de sănătate mintală până în anul 2027							
Obiectivul specific nr. 1: Cadrul normativ pentru sănătatea mintală dezvoltat și actualizat la nivel de 80%, în conformitate cu normele internaționale și instrumentele regionale privind drepturile omului și oferirea oportunităților echitabile de atingere a celor mai înalte standarde de viață pentru persoanele cu probleme de sănătate mintală, până în 2027;							
Partenerii de dezvoltare (Proiectul „Reforma în sănătatea mintală”) – 4 000, 0 mii lei până în anul 2024							
1.1.	Dezvoltarea și implementarea politicilor și planurilor eficiente destinate sănătății mintale bazate pe dovezi, cu acordarea atenției echitabile, respectului pentru demnitatea inerentă și drepturile persoanelor cu tulburări mintale și dizabilități psihosociale și protecția grupurilor vulnerabile și marginalizate, în conformitate cu prevederile Convenției cu privire la drepturile persoanelor cu dizabilități.	Numărul de prestatori de servicii de sănătate mintală la nivel de comunitate și regionale Numărul PCN aprobate Numărul acte normative aprobate Ordine de implementare cadru normativ	<i>Nivel de referință:</i> nu. <i>Ținta:</i> prestatori de servicii de sănătate mintală la nivel de comunitate și regionale asigură implementarea cadrului normativ	În limitele mijloacelor financiare alocate	2023 - 2027	Ministerul Sănătății	Ministerul Muncii și Protecției Sociale Ministerul Educației și Cercetării Ministerul Afacerilor Interne Ministerul Justiției Partenerii de dezvoltare
1.2.	Armonizarea și alinierea în continuare a cadrului normativ și de reglementare privind sănătatea mintală la standardele internaționale, pentru a asigura integrarea deplină a serviciilor comunitare de sănătate mintală în sistemul național de sănătate	Numărul PCN aprobate Numărul acte normative aprobate Ordine de implementare cadru normativ	<i>Nivel de referință:</i> nu. <i>Ținta:</i> Cadrul normative, PCN, Ordinele de implementare cadru normative sunt alinate la cerinșele internaționale	În limitele mijloacelor financiare alocate	2023 - 2027	Ministerul Sănătății	Ministerul Muncii și Protecției Sociale Ministerul Educației și Cercetării Ministerul Afacerilor Interne Ministerul

							Justiției Partenerii de dezvoltare
1.3.	Elaborarea Legii sănătății și bunăstării mintale, care stabilește principiile, valorile și obiectivele cheie ale politicii de sănătate mintală, prin stabilirea mecanismelor de supraveghere pentru promovarea drepturilor omului și dezvoltarea unor servicii de sănătate și sociale accesibile în comunitate, inclusiv stabilirea reglementărilor care să permită intervenția în cazurile de agresiune și violență provocate de persoanele cu elemente de dizabilitate psihosocială, fără consimțământul acestora pentru tratament.	Act normativ aprobat Ordine de implementare cadru normativ	Nivel de referință: Legea privind sănătatea mintală nr.1402-XIII din 16 decembrie 1997 Ținta: Legii sănătății și bunăstării mintale aprobată	În limitele mijloacelor financiare alocate	2024	Ministerul Sănătății	Ministerul Muncii și Protecției Sociale Ministerul Educației și Cercetării Ministerul Afacerilor Interne Ministerul Justiției Partenerii de dezvoltare
1.4.	Abordarea integrată a sănătății mintale și a bunăstării (servicii de sănătate și servicii sociale) pentru a asigura un management interdisciplinar durabil al îngrijirii sănătății mintale	Acorduri/ordine interministeriale semnate în comun cu Ministerul Muncii și Protecției Sociale, care stabilesc rolurile și responsabilitățile fiecărui minister.	Nivel de referință: nu. Ținta: Abordarea integrată a sănătății mintale și a bunăstării (servicii de sănătate și servicii sociale)	În limitele mijloacelor financiare alocate	2023 - 2024	Ministerul Sănătății Ministerul Muncii și Protecției Sociale	Partenerii de dezvoltare
1.5.	Facilitarea dialogului și cooperarea cu alte ministere, după caz (Educație, Justiție, Interne etc.), precum și cu instituțiile academice relevante și autoritățile publice locale pentru a asigura un transfer eficient al responsabilității pentru coordonarea cooperării intersectoriale și buna funcționare a întregii rețele de centre comunitare de sănătate mintală.	Număr Dialoguri de politici Număr sedințe interministeriale organizate Număr de parteneriate încheiate	Nivel de referință: nu. Ținta: Dialoguri de politici și sedințe interministeriale organizate	În limitele mijloacelor financiare alocate	2023 - 2024	Ministerul Sănătății Ministerul Muncii și Protecției Sociale Ministerul Educației și Cercetării Ministerul Afacerilor Interne Ministerul Justiției	Partenerii de dezvoltare
1.6.	Organizarea măsurilor necesare pentru a	Act normativ aprobat	Nivel de referință:	În limitele	2023 - 2024	Ministerul	APL

	consolida și garantează funcționarea centrelor comunitare de sănătate mintală (CCSM) în toate raioanele, inclusiv o finanțare suficientă și resurse umane adecvate. <i>(Art. 12 al Pactului Internațional cu privire la Drepturile Economice, Sociale și Culturale).</i>	Indicatori de monitorizare aprobați Număr cadre medicale Mijloace financiare alocate	41 Centre comunitare de sănătate mintală funcționale în anul 2023. <i>Ținta:</i> 41 Centre comunitare de sănătate mintală funcționale în anul 2027	mijloacelor financiare alocate		Sănătății Compania Națională de Asigurări în Medicină	Partenerii de dezvoltare
1.7.	Îmbunătățirea mecanismului de coordonare metodologică, monitorizare și evaluare a serviciilor de sănătate mintală prestate la nivel de comunitate de către CCSM și AMP prin instituirea statutului de centru de resurse.	Act normativ aprobat	<i>Nivel de referință:</i> nu <i>Ținta:</i> CCSM, cu rol de unitate de resurse și capacități de a asigura suportul metodologic și asistența tehnică necesară funcțională până în anul 2024	În limitele mijloacelor financiare alocate	2023 - 2024	Ministerul Sănătății Compania Națională de Asigurări în Medicină	USMF „Nicolae Testemițanu” APL Partenerii de dezvoltare
1.8.	Instituționalizarea programelor de formare pentru furnizorii de servicii de sănătate mintală și pentru alte categorii de profesioniști (asistenți sociali, cadre didactice etc.) implicați în lucru cu persoane cu probleme de sănătate mintală.	Programel de formare aprobate și puse în aplicare	<i>Nivel de referință:</i> programe elaborate <i>Ținta:</i> programe de formare pentru furnizorii de servicii de sănătate mintală și pentru alte categorii de profesioniști (asistenți sociali, cadre didactice etc.) implicați în lucru cu persoane cu probleme de sănătate mintală instituționalizate, până în anul 2024	În limitele mijloacelor financiare alocate	2023 - 2024	Ministerul Sănătății	Ministerul Muncii și Protecției Sociale Ministerul Educației și Cercetării Partenerii de dezvoltare
1.9.	Facilitarea condițiilor favorabile pentru activitățile echipei de cercetare operațională, asigurând accesul acesteia la informații și instituții relevante (AMP, CCSM, Spitale) pentru a urmări și documenta evoluțiile și pentru a colecta dovezi ale progreselor și realizărilor în domeniu.	Act normativ aprobat Raport de evaluare	<i>Nivel de referință:</i> echipe instituite prin ordin <i>Ținta:</i> ordine aprobate, activități de cercetare operațională	În limitele mijloacelor financiare alocate	2023 - 2024	Ministerul Sănătății	APL Partenerii de dezvoltare

			realizate				
1.10.	Motivarea și implicarea părților interesate din toate sectoarele relevante, implicarea societății civile, în special a organizațiilor de persoane cu tulburări mintale și dizabilități psihosociale, familiilor și îngrijitorilor acestora la crearea unor politici, legi și servicii mai eficiente și mai responsabile pentru sănătatea mintală în conformitate cu instrumentele internaționale și regionale privind drepturile omului.	Act normativ aprobat Raport de evaluare	<i>Nivel de referință:</i> nu <i>Ținta:</i> societatea civilă implicată în realizarea acțiunilor prevăzute	În limitele mijloacelor financiare alocate	2023 - 2027	Ministerul Sănătății	Ministerul Muncii și Protecției Sociale Societatea civilă Partenerii de dezvoltare
1.11.	Elaborarea cadrului normativ privind introducerea suportului psihologic la locul de muncă pentru deminuirea sindromului de ardere profesională, în special în instituțiile medico-sanitare	Act normativ aprobat	<i>Nivel de referință:</i> nu <i>Ținta:</i> Suport psihologic la locul de muncă pentru deminuirea sindromului de ardere profesională, în special în instituțiile medico-sanitare funcțional către anul 2027	În limitele mijloacelor financiare alocate	2023 - 2027	Ministerul Sănătății	Ministerul Muncii și Protecției Sociale Societatea civilă Partenerii de dezvoltare
1.12.	Elaborarea indicatorilor de performanță specifici prestatorilor de servicii de sănătate mintală pentru finanțarea în cadrul schemelor de stimulare a instituțiilor medico-sanitare publice la toate nivelele	Act normativ aprobat Raport de evaluare	<i>Nivel de referință:</i> nu <i>Ținta:</i> Indicatori de performanță specifici prestatorilor de servicii de sănătate mintală implementați începând cu anul 2024	În limitele mijloacelor financiare alocate	2024 - 2027	Ministerul Sănătății	Compania Națională de Asigurări în Medicină Societatea civilă Partenerii de dezvoltare
1.13.	Revizuirea cadrului normativ privind finanțarea serviciilor integrate de sănătate mintală, conform necesităților reale ale populației și din alte surse decât fondurile AOAM.	Act normativ elaborat și aprobat	<i>Nivel de referință:</i> nu <i>Ținta:</i> Act normativ elaborat și aprobat către anul 2025	În limitele mijloacelor financiare alocate	2024 - 2025	Ministerul Sănătății Ministerul Muncii și Protecției Sociale Ministerul Educației și Cercetării	Compania Națională de Asigurări în Medicină CALM Societatea civilă Partenerii de dezvoltare

Obiectivul general 2. Îmbunătățirea condițiilor pentru menținerea și promovarea sănătății mintale a populației, consolidarea rolului societății civile, mass-media și autorităților publice locale, până în anul 2027							
Partenerii de dezvoltare (Proiectul „Reforma în sănătatea mintală”) – 2 700, 0 mii lei până în anul 2024							
<i>Obiectivul specific nr. 2.1:</i> Organizarea anuală a cel puțin două activități naționale, multisectoriale de promovare a sănătății mintale, și programe de prevenire, până în 2027							
2.1.	Dezvoltarea și implementarea politicilor și programelor de sănătate, nu numai pentru persoanele cu tulburări mintale stabilite, dar și pentru toți cetățenii, care să protejeze și să promoveze bunăstarea psihică a acestora.	Act normativ aprobat Materiale informaționale elaborate	<i>Nivel de referință:</i> nu <i>Ținta:</i> politici și programe pentru toți cetățenii, care să protejeze și să promoveze sănătatea mintală și bunăstarea dezvoltate și implementate către anul 2027	În limitele mijloacelor financiare alocate	2023 - 2027	Ministerul Sănătății	Societatea civilă Partenerii de dezvoltare
2.2.	Organizarea acțiunilor de informare a populației despre evoluția sănătății mintale de-a lungul ciclului de viață și factori de risc și de protecție pentru sănătatea mintală.	Act normativ aprobat Materiale informaționale elaborate Număr acțiuni organizate	<i>Nivel de referință:</i> nu <i>Ținta:</i> Campanii de informare a populației despre evoluția sănătății mintale de-a lungul ciclului de viață și factori de risc și de protecție pentru sănătatea mintală implementate către anul 2027	În limitele mijloacelor financiare alocate	2023 - 2027	Ministerul Sănătății	Compania Națională de Asigurări în Medicină Societatea civilă Partenerii de dezvoltare
2.3.	Punerea în aplicare a acțiunilor pentru prevenirea tulburărilor mintale și pentru a proteja și promova sănătatea mintală în toate etapele vieții, stadiile incipiente ale vieții fiind o oportunitate deosebit de importantă de promovare a sănătății mintale	Act normativ aprobat Materiale informaționale elaborate Număr acțiuni organizate Număr participanți	<i>Nivel de referință:</i> nu <i>Ținta:</i> acțiunilor pentru prevenirea tulburărilor mintale și pentru a proteja și promova sănătatea mintală în toate etapele vieții, stadiile incipiente ale vieții fiind o oportunitate deosebit de	În limitele mijloacelor financiare alocate	2023 - 2027	Ministerul Sănătății	Compania Națională de Asigurări în Medicină Societatea civilă Partenerii de dezvoltare

			importantă de promovare a sănătății mintale implementate către anul 2027				
2.4.	Consolidarea rețelelor de protecție comunitară care abordează abuzul asupra copiilor, precum și alte violențe domestice și protecția socială	Număr servicii organizate	<i>Nivel de referință:</i> nu <i>Ținta:</i> Rețelele de protecție comunitară care abordează abuzul asupra copiilor, precum și alte violențe domestice și protecția socială consolidate către anul 2027	În limitele mijloacelor financiare alocate	2023 - 2027	Ministerul Muncii și Protecției Sociale Ministerul Sănătății	Societatea civilă Partenerii de dezvoltare
2.5.	Implementarea programelor de promovare a sănătății mintale în școli cu includerea tematicilor în vederea combaterii agresivității și dezvoltarea aptitudinilor de prevenire a problemelor de sănătate mintală	Număr instruirii tematice Număr elevi și cadre didactice instruite	<i>Nivel de referință:</i> nu <i>Ținta:</i> toate școlile implementează programe de promovare a sănătății mintale în școli către anul 2027	În limitele mijloacelor financiare alocate	2023 - 2025	Ministerul Educației și Cercetării Ministerul Sănătății	Societatea civilă Partenerii de dezvoltare
2.6.	Promovarea sănătății mintale în rândul vârstnicilor și a principiilor îmbătrânirii active la toate etapele vieții și obținerea includerii pe agenda publică națională ca prioritate a acțiunilor pentru asigurarea unei sănătăți mai bune la vârste înaintate.	Act normativ aprobat Materiale informaționale elaborate Număr acțiuni organizate Număr participanți	<i>Nivel de referință:</i> nu <i>Ținta:</i> 5 Materiale informaționale elaborate 10 acțiuni organizate către anul 2027	În limitele mijloacelor financiare alocate	2023 - 2027	Ministerul Sănătății Ministerul Muncii și Protecției Sociale	Compania Națională de Asigurări în Medicină Societatea civilă Partenerii de dezvoltare
2.7.	Promovarea comunităților prietenoase pentru persoanele vârstnice cu forme ușoare și moderate de tulburări de sănătate mintală, inclusiv demență, prin asigurarea participării în activități socio-culturale.	Materiale informaționale elaborate Număr acțiuni organizate Număr participanți	<i>Nivel de referință:</i> nu <i>Ținta:</i> 4 comunități prietenoase pentru persoanele vârstnice cu forme ușoare și moderate de tulburări de sănătate mintală, inclusiv	În limitele mijloacelor financiare alocate	2023 - 2027	Ministerul Sănătății Ministerul Muncii și Protecției Sociale	Compania Națională de Asigurări în Medicină Societatea civilă Partenerii de dezvoltare

			demență, 4 activități socio-culturale organizate către anul 2027				
2.8.	Responsabilizarea tuturor sectoarelor pentru promovarea sănătății mintale și prevenirea tulburărilor mintale, deoarece aceasta este influențată de factori determinanți sociali și economici, inclusiv nivelul venitului, statutul de angajare, nivelul de educație, nivelul material de trai, starea de sănătate fizică, coeziunea familiei, discriminare, încălcări ale drepturilor omului și expunerea la evenimente adverse ale vieții, inclusiv violența sexuală, abuzul asupra copiilor și neglijare, expunerea acestora dezastrurilor naturale, crizelor de sănătate publică sau umanitare.	Act normativ aprobat Materiale informaționale elaborate Număr acțiuni organizate Număr participanți	<i>Nivel de referință:</i> <i>nu</i> <i>Ținta:</i> Toate autoritățile întreprind acțiunile care să contribuie la promovarea sănătății mintale și prevenirea tulburărilor mintale, către anul 2027	În limitele mijloacelor financiare alocate	2023 - 2027	Ministerul Sănătății Ministerul Muncii și Protecției Sociale Ministerul Educației și Cercetării Ministerul Afacerilor Interne Ministerul Justiției	Partenerii de dezvoltare
2.9.	Organizarea campaniilor antidiscriminare și de informare care remediază stigmatizarea și încălcările drepturilor omului asociate frecvent cu tulburări mintale, de promovare a drepturilor, oportunităților de îngrijire persoanelor cu probleme mintale	Act normativ aprobat Materiale informaționale elaborate Număr Campanii organizate Număr participanți	<i>Nivel de referință:</i> <i>nu</i> <i>Ținta:</i> 3 campanii antidiscriminare și de informare care remediază stigmatizarea și încălcările drepturilor omului asociate frecvent cu tulburări mintale, de promovare a drepturilor, oportunităților de îngrijire persoanelor cu probleme mintale, organizate către anul 2027	În limitele mijloacelor financiare alocate	2023 - 2027	Ministerul Sănătății Ministerul Muncii și Protecției Sociale	Compania Națională de Asigurări în Medicină Societatea civilă Partenerii de dezvoltare
2.10.	Cultivarea deprinderilor individuale de bază în etapele formative ale vieții (cum ar fi programele pentru prima copilărie, abilități și educație sexuală, programe de sprijinire a dezvoltării unor relații sigure, stabile și favorabile între copiii, părinții și îngrijitorii acestora); intervenție timpurie prin identificarea, prevenirea și tratarea afecțiunilor sau probleme de comportament, în special în copilărie și	Materiale informaționale elaborate Număr acțiuni organizate Număr participanți	<i>Nivel de referință:</i> <i>nu</i> <i>Ținta:</i> 3 Includerea în curriculum a tematicelor de cultivare a deprinderilor individuale de bază în etapele formative	În limitele mijloacelor financiare alocate	2023 - 2025	Ministerul Sănătății Ministerul Educației și Cercetării Ministerul Muncii și Protecției Sociale	Partenerii de dezvoltare

	adolescență; asigurarea unor condiții de viață și de muncă sănătoase (inclusiv îmbunătățiri organizaționale a muncii și scheme de management al stresului bazate pe dovezi în sectorul public, precum și în cel privat); protecția socială pentru grupurile vulnerabile la nivel de comunitate.		ale vieții, către anul 2025			Ministerul Afacerilor Interne Ministerul Justiției	
2.11.	Asigurarea accesului populației la consiliere și servicii de sănătate mintală pentru copii și persoanele vârstnice	Cadru normativ aprobat Număr psihologi Număr psihoterapeuți	<i>Nivel de referință:</i> nu <i>Ținta:</i> Instituirea Cursului de formare către anul 2023 Instituirea funcțiilor în instituțiile medico-sanitare către anul 2023	În limitele mijloacelor financiare alocate	2023 - 2024	Ministerul Sănătății	USMF Partenerii de dezvoltare
<i>Obiectivul specific nr.2.2: Reducerea ratei mortalității prin suicid de la 18,5 cazuri la 100 mii populație la 16,4 cazuri, până în 2027.</i>							
2.12.	Organizarea acțiunilor intersectoriale de prevenire a sinuciderii	Materiale informaționale elaborate Număr acțiuni organizate Număr participanți	<i>Nivel de referință:</i> nu <i>Ținta:</i> 3 Materiale informaționale elaborate 5 acțiuni organizate, către anul 2025	În limitele mijloacelor financiare alocate	2023 - 2025	Ministerul Sănătății Ministerul Muncii și Protecției Sociale Ministerul Educației și Cercetării Ministerul Afacerilor Interne Ministerul Justiției	Partenerii de dezvoltare
2.13.	Organizarea activităților pentru reducerea accesului la mijloace de autovătămare sau de sinucidere (inclusiv arme de foc, pesticide și disponibilitatea medicamentelor toxice care pot fi utilizate în supradoze).	Materiale informaționale elaborate Număr acțiuni organizate Număr beneficiari	<i>Nivel de referință:</i> nu <i>Ținta:</i> 3 Materiale informaționale elaborate 5 acțiuni organizate, către anul 2027	În limitele mijloacelor financiare alocate	2023 - 2027	Ministerul Sănătății Ministerul Muncii și Protecției Sociale Ministerul Educației și Cercetării Ministerul Afacerilor Interne Ministerul	Partenerii de dezvoltare

						Justiției	
2.14.	Identificarea precoce și gestionarea tulburărilor mintale și a comportamentelor suicidare.	Număr instruiți organizate Număr beneficiari	<i>Nivel de referință:</i> <i>nu</i> <i>Ținta:</i> 3 instruiți organizate, către anul 2025	În limitele mijloacelor financiare alocate	2023 - 2025	Ministerul Sănătății Ministerul Muncii și Protecției Sociale Ministerul Educației și Cercetării Ministerul Afacerilor Interne Ministerul Justiției	Partenerii de dezvoltare
2.15.	Elaborarea și implementarea unui algoritm unic de intervenție în scopul eficientizării managementului de cazuri a persoanelor aflate în situații de risc suicidal.	Act normativ aprobat Materiale informaționale elaborate	<i>Nivel de referință:</i> <i>nu</i> <i>Ținta:</i> algoritm unic de intervenție în scopul eficientizării managementului de cazuri a persoanelor aflate în situații de risc suicidal aprobat, către anul 2024	În limitele mijloacelor financiare alocate	2023 - 2024	Ministerul Sănătății Ministerul Muncii și Protecției Sociale Ministerul Educației și Cercetării Ministerul Afacerilor Interne Ministerul Justiției	Partenerii de dezvoltare
2.16.	Instituirea liniei telefonice de urgență pentru persoanele aflate în situații de criză și risc suicidal (adolescenți, tineri, persoane vârstnice)	Act normativ aprobat Linie telefonică funcțională	<i>Nivel de referință:</i> <i>nu</i> <i>Ținta:</i> linie telefonică de urgență pentru persoanele aflate în situații de criză și risc suicidal, către anul 2023	În limitele mijloacelor financiare alocate TOTAL- 15 000,0 UNICEF 2023 – 3000,0 lei 2024- 3000,0 lei Bugetul de stat 2025 - 3000,0 mii lei Bugetul de stat 2026 - 3000,0 mii lei 2027 – 3000,0 lei	2023 - 2023	Ministerul Sănătății Ministerul Muncii și Protecției Sociale Ministerul Educației și Cercetării Ministerul Afacerilor Interne Ministerul Justiției	Partenerii de dezvoltare

2.17.	Raportarea responsabilă din partea mass-media, protejarea persoanelor cu risc ridicat de sinucidere	Număr responsabili din partea mass-media instruiți pentru protejarea persoanelor cu risc ridicat de sinucidere	<i>Nivel de referință:</i> nu <i>Ținta:</i> mass-media asigură protejarea persoanelor cu risc ridicat de sinucidere, către anul 2024	În limitele mijloacelor financiare alocate	2023 - 2024	Mass media	Ministerul Sănătății Ministerul Muncii și Protecției Sociale Ministerul Educației și Cercetării Ministerul Afacerilor Interne Ministerul Justiției Partenerii de dezvoltare
2.18.	Dezvoltarea serviciilor specializate integrate de sănătate mintală, având ca bază abordarea multidisciplinară (servicii medico-psihologice, educaționale, sociale, etc.) în instituțiile penitenciare, elaborarea procedurilor de lucru și a responsabilităților specifice fiecărui serviciu și standardelor de calitate <i>(vor contribui la implementarea recomandării EPU 127.98. Îmbunătăți accesul la servicii medicale, psihosociale și de sănătate mintală incluzive pentru toate persoanele aflate în detenție, în special pentru cele care fac parte din grupuri vulnerabile)</i>	Act normativ aprobat Număr servicii integrate dezvoltate	<i>Nivel de referință:</i> nu <i>Ținta:</i> Servicii specializate integrate de sănătate mintală către anul 2026	În limitele mijloacelor financiare alocate	2023 - 2026	Ministerul Justiției Ministerul Afacerilor Interne Ministerul Sănătății	Partenerii de dezvoltare
2.19.	Instruirea personalului din penitenciare în implementarea procedurilor standard de conduită în recunoașterea semnelor predictive a suicidului și întreprinderea acțiunilor necesare de preîntâmpinare a tentativelor de suicid <i>(vor contribui la implementarea recomandării EPU 127.98. Îmbunătăți accesul la servicii medicale, psihosociale și de sănătate mintală incluzive pentru toate persoanele aflate în detenție, în special pentru cele care fac parte din grupuri vulnerabile)</i>	Număr persoane instruite	<i>Nivel de referință:</i> nu <i>Ținta:</i> personal din penitenciare instruit în implementarea procedurilor standard, 1/3 reducere tentative de suicid în penitenciare către anul 2025	În limitele mijloacelor financiare alocate	2023 - 2025	Ministerul Justiției Ministerul Afacerilor Interne Ministerul Sănătății	Partenerii de dezvoltare
2.20.	Informarea deținuților despre serviciile medicale de îngrijire a sănătății mintale, serviciile de suport psihoemoțional disponibile în detenție	Material informațional Servicii de suport	<i>Nivel de referință:</i> nu <i>Ținta:</i> 4 Materiale	În limitele mijloacelor financiare alocate	2023 - 2025	Ministerul Justiției Ministerul	Partenerii de dezvoltare

		psihoeemoțional disponibile	informaționale Servicii de suport psihoeemoțional disponibile către anul 2025			Afacerilor Interne Ministerul Sănătății	
2.21.	Crearea condițiilor pentru excluderea tentativelor de suicid în izolatoare de detenție provizorie MAI pentru bănuți, învinuți	Condiții protejate create	<i>Nivel de referință:</i> nu <i>Ținta:</i> 1/3 reducere tentative de suicid în izolatoare de detenție provizorie MAI pentru bănuți, învinuți către anul 2027	În limitele mijloacelor financiare alocate	2023 - 2025	Ministerul Afacerilor Interne Ministerul Justiției Ministerul Sănătății	Partenerii de dezvoltare Partenerii de dezvoltare
2.22.	Dezvoltarea serviciului de suport psihologic al Inspectoratului General pentru Situații de Urgență al MAI.	Serviciu de suport psihoeemoțional dezvoltat	<i>Nivel de referință:</i> nu <i>Ținta:</i> serviciu de suport psihologic al Inspectoratului General pentru Situații de Urgență al MAI instituit către anul 2025	În limitele mijloacelor financiare alocate	2023 - 2025	Ministerul Afacerilor Interne	Partenerii de dezvoltare
2.23.	Consilierea psihologică acordată subiectului probațiunii în vederea resocializării.	Număr de beneficiari consiliere	<i>Nivel de referință:</i> nu <i>Ținta:</i> Consilierea psihologică instituită către anul 2025	În limitele mijloacelor financiare alocate	2023 - 2027	Ministerul Afacerilor Interne	Partenerii de dezvoltare
2.24.	Unificarea procesului de colectare a datelor cu privire la tentativele suicidale și suicid.	Formulare aprobate	<i>Nivel de referință:</i> nu <i>Ținta:</i> proces de colectare a datelor cu privire la tentativele suicidale și suicid unificat către anul 2024	În limitele mijloacelor financiare alocate	2023 - 2024	Ministerul Justiției Ministerul Afacerilor Interne Ministerul Sănătății	Partenerii de dezvoltare
<i>Obiectivul specific nr. 2.3: Pregătirea unui sistem rezilient de sănătate mintală și pregătire psihosocială pentru situații de urgență și/sau dezastre, până în 2027.</i>							
Partenerii de dezvoltare (Proiectul „Reforma în sănătatea mintală”) – 6 600, 0 mii lei până în anul 2024							
2.25.	Elaborarea unui Plan de răspuns pentru situații de urgență și/sau dezastre, inclusiv violențe și crize umanitare cu includerea acțiunilor de remediere a problemelor de sănătate mintală și suport psihosocial	Plan de răspuns elaborat și aprobat	<i>Nivel de referință:</i> nu <i>Ținta:</i> Plan de răspuns elaborat și aprobat către anul 2024	În limitele mijloacelor financiare alocate	2023 - 2024	Ministerul Afacerilor Interne Ministerul Sănătății Ministerul	Partenerii de dezvoltare

						Muncii și Protecției Sociale	
2.26.	Elaborarea unui plan cadru de intervenție în timpul și post pandemie pentru susținerea persoanelor vulnerabile (vârstnicii, persoane cu dizabilități, copii și adolescenți, etc.) cu asigurarea accesului continuu la servicii de sănătate mintală și suportului psihologic de calitate	Plan cadru elaborat și aprobat	<i>Nivel de referință:</i> nu <i>Ținta:</i> Plan cadru elaborat și aprobat către anul 2024	În limitele mijloacelor financiare alocate	2023 - 2024	Ministerul Afacerilor Interne Ministerul Sănătății Ministerul Muncii și Protecției Sociale	Partenerii de dezvoltare
2.27.	Crearea serviciilor capabile să răspundă în situațiile de traume psihologice care promovează recuperarea și reziliența, pentru persoanele cu tulburări mintale (preexistente, precum și induse de urgență) sau probleme psihosociale, inclusiv a serviciilor de sănătate mintală și umanitare, în timpul și în urma situațiilor de urgență	Proceduri standardizate aprobate Servicii funcționale	<i>Nivel de referință:</i> nu <i>Ținta:</i> servicii capabile să răspundă în situațiile de traume psihologice funcționale către anul 2025	În limitele mijloacelor financiare alocate	2023 - 2025	Ministerul Afacerilor Interne Ministerul Sănătății Ministerul Muncii și Protecției Sociale	USMF „Nicolae Testemițanu” Partenerii de dezvoltare
2.28.	Instruirea profesioniștilor din AMP și CCSM pentru acordarea suportului psihoemoțional în planurile de pregătire, răspuns și recuperare în cadrul situației de urgență de sănătate publică și crizei umanitare	Număr persoane instruite	<i>Nivel de referință:</i> nu <i>Ținta:</i> profesioniști din AMP și CCSM pentru acordarea suportului psihoemoțional instruiți către anul 2024	În limitele mijloacelor financiare alocate	2023 - 2024	Ministerul Sănătății	Partenerii de dezvoltare
2.29.	Organizarea acțiunilor, inclusiv de comunicare care să deconstruiască stigmatul persistent asociat cu solicitarea de ajutor pentru problemele de sănătate mintală, indiferent dacă acest lucru se face în mediul școlar, la locul de muncă sau în centrele de asistență medicală primară, prin sensibilizare și informare specifice	Număr sesiuni de informare organizate	<i>Nivel de referință:</i> nu <i>Ținta:</i> solicitarea de ajutor pentru problemele de sănătate mintală, indiferent dacă acest lucru se face în mediul școlar, la locul de muncă sau în centrele de asistență medicală primară, se	În limitele mijloacelor financiare alocate	2023 - 2027	Ministerul Sănătății	Partenerii de dezvoltare

				efectuează fără rușine și restricții către anul 2027			
Obiectivul general 3. Îmbunătățirea stării de sănătate mintală a populației prin dezvoltarea serviciilor de sănătate mintală și de îngrijire socială cuprinzătoare, integrate și receptive oferite în cadrul comunității conform nevoilor fiecărui individ							
<i>Obiectivul specific nr. 3.1:</i> Asigurarea acoperirii universale cu servicii medicale de înaltă calitate care să contribuie la îmbunătățirea calității vieții, până în anul 2027.							
Partenerii de dezvoltare (Proiectul „Reforma în sănătatea mintală”) – 2 300, 0 mii lei până în anul 2024							
	Fondurile asigurării obligatorii de asistență medicală Centrele Comunitare de Sănătate Mintală TOTAL - 247 510,835 mii lei 2023 - 49 502,167 mii lei 2024 - 49 502,167 mii lei 2025 - 49 502,167 mii lei 2026 - 49 502,167 mii lei 2027 - 49 502,167 mii lei	Fondurile asigurării obligatorii de asistență medicală Asistența Medicală Specializată de Ambulator TOTAL - 69 762,125 mii lei 2023 - 13 952,425 mii lei 2024 - 13 952,425 mii lei 2025 - 13 952,425 mii lei 2026 - 13 952,425 mii lei 2027 - 13 952,425 mii lei	Fondurile asigurării obligatorii de asistență medicală Asistența medicală spitalicească (Spitalele de psihiatrie) TOTAL - 1 677 362,555 mii lei 2023 - 335 472,511 mii lei 2024 - 335 472,511 mii lei 2025 - 335 472,511 mii lei 2026 - 335 472,511 mii lei 2027 - 335 472,511 mii lei				
3.1.	Dezvoltarea unui sistem cuprinzător de servicii comunitare de sănătate mintală și asistență socială.	Rețea de servicii de sănătate mintală dezvoltată	<i>Nivel de referință:</i> nu <i>Ținta:</i> unui sistem cuprinzător de servicii comunitare de sănătate mintală și asistență socială dezvoltat către anul 2027	În limitele mijloacelor financiare alocate	2023 - 2027	Ministerul Sănătății Ministerul Muncii și Protecției Sociale	Partenerii de dezvoltare
3.2.	Dezvoltarea serviciilor prestate de centrele comunitare de sănătate mintală, reieșind din structura populației pe grupe de vârstă și ponderea bolilor de sănătate mintală în diferite regiuni ale țării, asigurând egalitatea teritorială în privința accesibilității serviciilor	Servicii adaptate la necesitățile populației create	<i>Nivel de referință:</i> nu <i>Ținta:</i> servicii de sănătate mintală prestate de centrele, reieșind din structura populației pe grupe de vârstă dezvoltate către anul 2027	În limitele mijloacelor financiare alocate	2023 - 2027	Ministerul Sănătății	Partenerii de dezvoltare
3.3.	Asigurarea continuității îngrijirii între diferiți furnizori și niveluri ale sistemului de sănătate și social	Act normative aprobare mecanism de interacțiune	<i>Nivel de referință:</i> nu <i>Ținta:</i> servicii medicale și sociale disponibile la toate nivelurile disponibile către	În limitele mijloacelor financiare alocate	2023 - 2025	Ministerul Sănătății Ministerul Muncii și Protecției Sociale	Partenerii de dezvoltare

			anul 2025				
3.4.	Dezvoltarea serviciilor de sănătate mintală de bună calitate prin utilizarea de protocoale și practici bazate pe dovezi, inclusiv intervenția timpurie, încorporarea principiilor drepturilor omului, respectarea autonomiei individuale și protecția demnității umane.	Număr PCN implementate	<i>Nivel de referință:</i> nu <i>Ținta:</i> Instituții acreditate, PCN implementate către anul 2025	În limitele mijloacelor financiare alocate	2023 - 2025	Ministerul Sănătății	Partenerii de dezvoltare
3.5.	Realizarea intervențiilor pentru îmbunătățirea sănătății mintale, acoperirea nevoilor de îngrijire a sănătății ale copiilor, adolescenților și adulților cu tulburări mintale și invers, din cauza ratelor ridicate de probleme comorbide de sănătate fizică și mintală și factori de risc asociați, de exemplu, rate ridicate de consum de tutun, alcool etc.	Număr servicii prestate	<i>Nivel de referință:</i> nu <i>Ținta:</i> intervenții pentru îmbunătățirea sănătății mintale realizate către anul 2027	În limitele mijloacelor financiare alocate	2023 - 2027	Ministerul Sănătății Ministerul Educației și Cercetării	Partenerii de dezvoltare
3.6.	Implementarea mecanismelor de stimulare a proceselor de asigurare cu cadre medicale în domeniul sănătății mintale și dezvoltare a competențelor în contextul sănătății mintale integrate	Număr cadre medicale în CCSM, Spitale Număr specialiști în sănătatea mintală instruiți Număr specialiști în sănătatea mintală care au beneficiat de stimulente	<i>Nivel de referință:</i> nu <i>Ținta:</i> 90% din specialiști au beneficiat de instruire continuă 100% tineri specialiști au beneficiat de indemnizții	În limitele mijloacelor financiare alocate	2023 - 2027	Ministerul Sănătății	APL Partenerii de dezvoltare USMF „Nicolae Testemițanu”
3.7.	Instruirea profesioniștilor din domeniul sănătății mintale să gestioneze tulburările mintale ale persoanelor, dar și să ofere informații generale despre bunăstarea și screening-uri pentru condițiile conexe de sănătate, inclusiv bolile netransmisibile și consumul de substanțe etc.	Numărul/rata cadrelor medicale instruite în domeniile menționate	<i>Nivel de referință:</i> nu <i>Ținta:</i> cadre medicale instruite în domeniile menționate către anul 2026	În limitele mijloacelor financiare alocate	2023 - 2027	Ministerul Sănătății	Partenerii de dezvoltare
3.8.	Instruirea practicienilor din centrele comunitare de sănătate mintală existente în domeniul psihiatriei geriatrice comunitare (cursul de gerontopsihiatrie prevăzut pentru medicii psihiatri și narcologi în Programul formării profesionale continue a medicilor și farmaciștilor), pentru ca aceștia să poată recunoaște și răspunde nevoilor de sănătate mintală ale persoanelor în vârstă.	Numărul/rata cadrelor medicale instruite în domeniile menționate	<i>Nivel de referință:</i> nu <i>Ținta:</i> cadre medicale instruite în domeniile menționate către anul 2027	În limitele mijloacelor financiare alocate	2023 - 2027	Ministerul Sănătății	Partenerii de dezvoltare
3.9.	Redefinirea rolurilor lucrătorilor din domeniul sănătății și schimbările aduse culturii și atitudinilor existente ale lucrătorilor din domeniul sănătății; asistenți sociali, terapeuți ocupaționali și alte grupuri profesionale.	Fișe de post aprobate	<i>Nivel de referință:</i> nu <i>Ținta:</i> roluri definite către anul 2025	În limitele mijloacelor financiare alocate	2023 - 2025	Ministerul Sănătății	Partenerii de dezvoltare USMF „Nicolae Testemițanu”

3.10.	Implicarea profesioniștilor din domeniul sănătății mintale pentru supravegherea și sprijinul lucrătorilor din domeniul sănătății cu furnizarea de intervenții de sănătate mintală.	Număr de servicii prestate Număr beneficiari medici	<i>Nivel de referință:</i> <i>nu</i> <i>Ținta:</i> servicii de sănătate mintală, asistență psihologică prestate angajaților din instituțiile medicale către anul 2024	În limitele mijloacelor financiare alocate	2023 - 2024	Ministerul Sănătății	Partenerii de dezvoltare
3.11.	Dezvoltarea serviciilor pentru copiii și adolescenții cu tulburări mintale prin intermediul intervențiilor psihosociale bazate pe dovezi și alte intervenții non-farmacologice bazate în comunitate, evitând instituționalizarea și medicalizarea, cu respectarea drepturilor copiilor, în conformitate cu Convenția Națiunilor Unite privind drepturile copilului și alte instrumente internaționale și regionale privind drepturile omului. <i>(Recomandarea Convenției privind drepturile Copilului.)</i>	Număr prestatori de servicii psihosociale Număr prestatori de servicii psihoeducaționale Număr prestatori de intervenție timpurie	<i>Nivel de referință:</i> 10 Centre/prestatori de intervenție timpurie <i>Ținta:</i> 24 Centre de intervenție timpurie pentru copiii și adolescenții către anul 2027	În limitele mijloacelor financiare alocate	2023 - 2025	Ministerul Sănătății Ministerul Muncii și Protecției Sociale Ministerul Educației și Cercetării	Compania Națională de Asigurări în Medicină Societatea civilă Partenerii de dezvoltare
3.12.	Îmbunătățirea calității și disponibilității serviciilor și programelor de sănătate mintală pentru copii, și în special creșterea numărului de specialiști în sănătatea mintală a copiilor, asigurarea de instituții adecvate copiilor și servicii ambulatorii de îngrijire și reabilitare psihosocială în toate regiunile țării, cu accent deosebit pe prevenirea sinuciderilor, inclusiv prin crearea unei linii telefonice de urgență non-stop. (Recomandarea nr.33. (CRC))	Număr prestatori de servicii pentru copii Număr de specialiști în sănătatea mintală a copiilor Linii telefonice de urgență non-stop	<i>Nivel de referință:</i> <i>Nu</i> <i>Ținta:</i> Servicii pentru copii disponibile în toate teritoriile Linii telefonice de urgență non-stop instituită	În limitele mijloacelor financiare alocate	2023 - 2025	Ministerul Sănătății Ministerul Muncii și Protecției Sociale	USMF „Nicolae Testemițanu” Compania Națională de Asigurări în Medicină Societatea civilă Partenerii de dezvoltare
<p><i>Obiectivul specific 3.2:</i> Îmbunătățirea capacităților de integrare și incluziune în societate a persoanelor cu probleme de sănătate mintală prin acordarea serviciilor comunitare de sănătate mintală integrate și coordonate, inclusiv de reabilitare psihosocială, corespunzător standardelor aprobate, până în anul 2027.</p> <p>Partenerii de dezvoltare (Proiectul „Reforma în sănătatea mintală”) – 3 300, 0 mii lei până în anul 2024</p>							
3.13.	Dezvoltarea capacităților Centrelor Comunitare de Sănătate Mintală (în continuare – CCSM) și sensibilizarea administrației publice locale (în continuare – APL) de nivelul II cu privire la	Număr CCSM funcționale conform cerințelor	<i>Nivel de referință:</i> 74% Centre Comunitare de Sănătate Mintală	În limitele mijloacelor financiare alocate	2023 - 2025	Ministerul Sănătății	APL Partenerii de dezvoltare

	sănătatea mintală și responsabilitățile acestora în legătură cu punerea în aplicare a politicilor, legilor și reglementărilor la nivelul unității administrativ-teritoriale		corespund cerințelor <i>Ținta: 100%</i> Centre Comunitare de Sănătate Mintală corespund cerințelor către anul 2027				
3.14.	Fortificarea bazei tehnico-materiale și a capacităților Centrelor comunitare de sănătate mintală în conformitate cu cerințele actelor normative în vigoare.	Număr CCSM care au beneficiat de reparație/reconstrucție	<i>Nivel de referință:</i> 68% Centre Comunitare de Sănătate Mintală corespund cerințelor <i>Ținta: 80%</i> Centre Comunitare de Sănătate Mintală corespund cerințelor către anul 2027	În limitele mijloacelor financiare alocate	2023 - 2027	Ministerul Sănătății	APL Partenerii de dezvoltare
3.15.	Asigurarea accesului la medicamente psihotrope incluse în lista medicamentelor compensate conform protocoalelor clinice naționale și ghidurilor internaționale de tratament, în condiții de ambulator pentru persoanele afectate de maladii mintale cu evoluție cronică	Număr medicamente psihotrope DCI incluse în lista medicamentelor compensate	<i>Nivel de referință:</i> 2022- 18 209 persoane cu probleme de sănătate mintală dispun de acces la medicamente compensate <i>Ținta:</i> creșterea numărului de beneficiari de medicamente compensate pentru tratamentul maladiilor psihice cu +4% anual către anul 2027	În limitele mijloacelor financiare alocate anual în FAOAM 2023 – 1 032 200,0 mii lei	2023 - 2027	Compania Națională de Asigurri în Medicină Ministerul Sănătății	Partenerii de dezvoltare
	Medicamente compensate din Fondurile asigurării obligatorii de asistență medicală TOTAL - 89830,255 mii lei 2023 - 16585,101mii lei 2024 - 17248,505 mii lei 2025 - 17938,445 mii lei 2026 - 18655,983 mii lei 2027 - 19402,222 mii lei		Medicamente procurate din bugetul de stat (Program național) TOTAL - 68 763,2 mii lei 2023 - 11 752, 640 mii lei 2024 - 11 752, 640 mii lei 2025 - 11 752, 640 mii lei 2026 - 11 752, 640 mii lei 2027 - 11 752, 640 mii lei				
3.16.	Consolidarea și extinderea serviciului de asistență mobilă la domiciliu și de soluționare a crizelor de sănătate mintală la nivelul CCSM	Act normative aprobat Număr echipe mobile create	<i>Nivel de referință:</i> nu <i>Ținta:</i> serviciu de asistență mobilă la	În limitele mijloacelor financiare alocate	2023 - 2027	Ministerul Sănătății Compania Națională de	Partenerii de dezvoltare

			domiciliu dezvoltat în 50% Centre către anul 2027			Asigurri în Medicină	
3.17.	Dezvoltarea conceptelor de servicii specializate pentru persoane de vârstă a treia cu probleme de sănătate mintală și/sau integrarea acestora în serviciile existente de sănătate mintală	Algoritm aprobat PCN elaborate și aprobate	<i>Nivel de referință:</i> nu <i>Ținta:</i> concepte de servicii specializate pentru persoane de vârstă a treia cu probleme de sănătate mintală dezvoltate către anul 2027	În limitele mijloacelor financiare alocate	2023 - 2027	Ministerul Sănătății	Partenerii de dezvoltare
3.18.	Dezvoltarea unor programe de instruire privind îngrijirile geriatrice la domiciliu și aspect esențiale privind principiile de abordare terapeutică a pacientului de vârstă a treia cu dizabilități psihice pentru membrii familiei, pentru ca aceștia să poată face față provocărilor care reies din necesitățile și cerințele vârstnicilor care suferă de boli mintale (acțiune asemănătoare a fost realizată pentru părinți, cu referire la tulburările specifice la copii	Curriculum aprobat Cursuri de instruire organizate	<i>Nivel de referință:</i> nu <i>Ținta:</i> programe de instruire privind îngrijirile geriatrice la domiciliu dezvoltate către anul 2027	În limitele mijloacelor financiare alocate	2023 - 2027	Ministerul Sănătății	Partenerii de dezvoltare USMF „Nicolae Testemițanu” Societatea civilă
3.19.	Acordarea suportului psihologic membrilor familiei care îngrijesc vârstnicii cu maladii mintale	Număr sesiune consiliere	<i>Nivel de referință:</i> nu <i>Ținta:</i> suport psihologic instituit membrilor familiei care îngrijesc vârstnicii cu maladii mintale către anul 2027	În limitele mijloacelor financiare alocate	2023 - 2027	Ministerul Sănătății	Partenerii de dezvoltare Societatea civilă
3.20.	Dezvoltarea și implementarea serviciilor de sănătate mintală și de suport psihoemoțional în instituțiile de învățământ în caz de pierdere a accesului la învățare pentru adolescenți și tineri (on-line) și asigurarea accesului adolescenților la servicii confidențiale de sănătate mintală în toate școlile. <i>(Recomandarea (CRC) (34.d. Comitetul, cu referire la Comentariul general nr. 4 (2003) privind sănătatea adolescenților și țintele 3.5 și 3.7 din Obiectivele de Dezvoltare Durabilă)</i>	Număr sesiune de suport psihoemoțional organizate Număr de instruire realizate pentru cadrele didactice	<i>Nivel de referință:</i> nu <i>Ținta:</i> serviciilor de sănătate mintală și de suport psihoemoțional dezvoltat către anul 2025 Servicii confidențiale de sănătate mintală în toate școlile către anul 2027	În limitele mijloacelor financiare alocate	2023 - 2027	Ministerul Educației și Cercetării Ministerul Sănătății	Partenerii de dezvoltare Societatea civilă

3.21.	Dezvoltarea serviciilor specializate pentru copii cu probleme de sănătate mintală și tulburări de spectru autism.	Număr servicii create Număr cadre medicale Număr beneficiari	<i>Nivel de referință:</i> nu <i>Ținta:</i> 7 servicii specializate regionale pentru copii create către anul 2027	În limitele mijloacelor financiare alocate	2023 - 2026	Ministerul Sănătății Ministerul Educației și Cercetării Ministerul Muncii și Protecției Sociale	APL Partenerii de dezvoltare Societatea civilă
3.22.	Dezvoltarea serviciilor specializate pentru persoane de vârsta a treia cu probleme de sănătate mintală	Servicii specializate pentru persoane de vârsta a treia cu probleme de sănătate mintală integrate	<i>Nivel de referință:</i> nu <i>Ținta:</i> servicii specializate pentru persoane de vârsta a treia către anul 2027	În limitele mijloacelor financiare alocate	2023 - 2027	Ministerul Sănătății Ministerul Muncii și Protecției Sociale	APL Partenerii de dezvoltare Societatea civilă
3.23.	Fortificarea serviciilor de prevenire și tratament al abuzului de substanțe, inclusiv abuzul de stupefiante și consumul de alcool.	Număr servicii create Număr cadre medicale Număr beneficiari	<i>Nivel de referință:</i> 66 436 vizite/servicii tratament cu metadonă <i>Ținta:</i> 7 servicii specializate regionale pentru maturi create către anul 2027 3 servicii specializate regionale pentru copii create către anul 2027	În limitele mijloacelor financiare alocate FAOAM TOTAL – 16 609,0 mii lei 2023 – 3 321,8 mii lei 2024 – 3 321,8 mii lei 2025 – 3 321,8 mii lei 2026 – 3 321,8 mii lei 2027 – 3 321,8 mii lei	2023 - 2027	Ministerul Sănătății Ministerul Muncii și Protecției Sociale	APL Partenerii de dezvoltare Societatea civilă
3.24.	Dezvoltarea capacităților personalului medical din domeniul adicțiilor și sănătății mintale pentru a oferi o îngrijire mai eficientă și integrată persoanelor cu adicții și probleme de sănătate mintală.	Număr programe de instruire continuă Număr ateliere și sesiuni de dezvoltare a abilităților	<i>Nivel de referință:</i> nu <i>Ținta:</i> Programe de instruire continua elaborate și aprobate Ateliere și sesiuni de dezvoltare a abilităților organizate către anul 2027	În limitele mijloacelor financiare alocate	2023 - 2027	Ministerul Sănătății Ministerul Muncii și Protecției Sociale	APL Partenerii de dezvoltare Societatea civilă
3.27.	Consolidarea capacităților prestatorilor de	Număr beneficiari de	<i>Nivel de referință:</i>	În limitele	2023 - 2027	Ministerul	APL

	servicii de reabilitare, inclusiv psihosocială, a persoanelor cu adicții, inclusiv pentru copii	îngrijire integrată Număr prestatori de servicii de reabilitare, inclusiv psihosocială, a persoanelor cu adicții, inclusiv pentru copii	<i>nu</i> <i>Ținta:</i> Beneficiari de îngrijire integrată către anul 2027 Prestatori de servicii de reabilitare către anul 2027	mijloacelor financiare alocate		Sănătății Ministerul Muncii și Protecției Sociale	Partenerii de dezvoltare Societatea civilă
3.28.	Dezvoltarea procedurilor operaționale care să faciliteze colaborarea între sistemele de sănătate mintală și cele de adicții, stabilirea de parteneriate între centrele de tratament pentru adicții și unitățile de sănătate mintală, schimbul de informații între profesioniști și dezvoltarea unor planuri de tratament integrate	Proceduri operaționale elaborate și aprobate Număr parteneriate încheiate	<i>Nivel de referință:</i> <i>nu</i> <i>Ținta:</i> Proceduri aprobate Parteneriate încheiate către anul 2027	În limitele mijloacelor financiare alocate	2023 - 2027	Ministerul Sănătății Ministerul Muncii și Protecției Sociale	APL Partenerii de dezvoltare Societatea civilă
3.29.	Acordarea suportului în crearea serviciilor comunitare integrate de sănătate mintală (servicii medico-sociale, îngrijire la domiciliu, servicii de reabilitare comunitară și locuințe protejate) de către autoritățile publice locale de nivelul II și asociațiile obștești, inclusiv cu instruirea membrilor familiilor privind abordare clinică a pacientului de vârstă a treia cu probleme de sănătate mintală	Număr Servicii specializate pentru persoane de vârstă a treia cu probleme de sănătate mintală integrate	<i>Nivel de referință:</i> <i>nu</i> <i>Ținta:</i> servicii comunitare integrate de sănătate mintală create către anul 2027	În limitele mijloacelor financiare alocate	2023 - 2027	Ministerul Sănătății Ministerul Muncii și Protecției Sociale Ministerul Educației și Cercetării	APL Partenerii de dezvoltare Societatea civilă
3.30.	Dezvoltarea intervențiilor adaptate de creștere a rezilienței și înfruntare a stresului în populație (prin autoghidare, activități la domiciliu, linii telefonice de asistență, etc.), ca susținerea sănătății mintale și suport psihoemoțional	Număr cursuri de instruire	<i>Nivel de referință:</i> <i>nu</i> <i>Ținta:</i> 6 Cursuri de instruire realizate către anul 2027	În limitele mijloacelor financiare alocate	2023 - 2027	Ministerul Sănătății Ministerul Muncii și Protecției Sociale	APL Partenerii de dezvoltare Societatea civilă
3.31.	Efectuarea anuală a auditului clinic a CCSM-uri cu evaluarea comprehensivă a funcționării lor în conformitate cu Standardele minime de calitate aprobate de Guvern	Act normative aprobat Raport de audit	<i>Nivel de referință:</i> <i>nu</i> <i>Ținta:</i> 5 audite clinice a CCSM-uri	În limitele mijloacelor financiare alocate	2023 - 2027	Ministerul Sănătății	Partenerii de dezvoltare USMF „Nicolae Testemițanu”
<p><i>Obiectivul specific 3.3:</i> Fortificarea rolului asistenței medicale primare pentru realizarea intervențiilor de prevenire, depistare precoce a problemelor de sănătate mintală, inițiere și asigurare a continuității tratamentului problemelor de sănătate mintală la nivel de comunitate conform standardelor aprobate, până în anul 2027.</p> <p>Partenerii de dezvoltare (Proiectul „Reforma în sănătatea mintală”) – 1 900, 0 mii lei până în anul 2024</p>							
3.32.	Realizarea intervențiilor de prevenire, depistare precoce a problemelor de sănătate mintală, inițiere și asigurare a continuității tratamentului problemelor de sănătate mintală la nivel de	Număr beneficiari de servicii de sănătate mintală prestate de medicii de familie	<i>Nivel de referință:</i> <i>nu</i> <i>Ținta:</i> Probleme de sănătatea mintală	În limitele mijloacelor financiare alocate	2023 - 2027	Ministerul Sănătății Compania Națională de	Partenerii de dezvoltare

	comunitate conform standardelor aprobate de către medicina de familie	Numărul de medici de familie și asistenți medicali comunitari instruiți în sănătatea mintală	(depresii, anxietate ușoară, screening autism, adicții) depistate, tratate și supravegheate în asistență medicală primară către anul 2027			Asigurri în Medicină	
3.33.	Revizuirea și aprobarea Protocoalelor clinice standardizate pentru medicii de familie pentru problemele de sănătate mintală recomandate de OMS	Număr protocoale elaborate și actualizate Număr PCN puse în aplicare	<i>Nivel de referință:</i> nu <i>Ținta:</i> 5 Protocoale clinice standardizate pentru medicii de familie pentru problemele de sănătate mintală recomandate de OMS elaborate/actualizate și implementate către anul 2026	În limitele mijloacelor financiare alocate	2023 - 2027	Ministerul Sănătății	Partenerii de dezvoltare
3.34.	Instruirea medicilor de familie pentru implementarea serviciilor de sănătate mintală și de suport psihoemoțional	Număr cursuri de instruire Număr persoane instruite	<i>Nivel de referință:</i> nu <i>Ținta:</i> medicii de familie instruiți către 2026	În limitele mijloacelor financiare alocate	2023 - 2026	Ministerul Sănătății	Partenerii de dezvoltare
<i>Obiectivul specific 3.4:</i> prevenirea tratamentelor inumane și degradante prin modernizarea instituțiilor psihiatrice spitalicești și de lungă durată, dezvoltarea serviciilor de sănătate mintală complexe pentru intervențiile în criză, de lungă durată și de reabilitare psihosocială într-un concept integrat, conform cerințelor la nivel internațional, până în 2027.							
3.35.	Consolidarea capacităților și bazei tehnico-materiale a instituțiilor spitalicești pentru prestarea serviciilor de sănătate mintală specializate, în condițiile respectării drepturilor omului, excluderii stigmatizării, discriminării și relelor tratamente.	Număr instituții/subdiviziuni spitalicești care corespund cerințelor, acestea fiind îmbunătățite	<i>Nivel de referință:</i> nu <i>Ținta:</i> capacități și bază tehnico-materiale a instituțiilor spitalicești consolidate către anul 2026	În limitele mijloacelor financiare alocate Bugetul de stat Total - 6.784,3 mii lei 2023 – 6784,3 mii lei	2023 - 2026	Ministerul Sănătății Compania Națională de Asigurri în Medicină	APL Partenerii de dezvoltare
3.36.	Dezvoltarea paturilor de intervenție în criză și celor de lungă durată și de reabilitare psihosocială într-un concept integrat, conform cerințelor la nivel internațional	Numărul paturilor de intervenție în criză și celor de lungă durată,	<i>Nivel de referință:</i> nu <i>Ținta:</i> paturi de intervenție în criză și celor de lungă durată dezvoltate către anul 2026	În limitele mijloacelor financiare alocate	2023 - 2027	Ministerul Sănătății Compania Națională de Asigurri în Medicină	APL Partenerii de dezvoltare
3.37.	Implementarea prevederilor Protocoalelor Clinice Naționale în domeniul sănătății mintale	Număr PCN aprobate Număr PCN	<i>Nivel de referință:</i> nu	În limitele mijloacelor	2023 - 2027	Ministerul Sănătății	Partenerii de dezvoltare

		instituționalizate și implementate	Ținta: Protocoale Clinice Naționale elaborate/actualizate și implementate în spitale	financiare alocate		Compania Națională de Asigurri în Medicină	
3.38.	Dezvoltarea serviciilor specializate de sănătate mintală reieșind din necesitățile populației copii și persoane vârstnice, inclusiv indicatorii morbidității înregistrați.	Număr servicii dezvoltate	<i>Nivel de referință:</i> nu <i>Ținta:</i> servicii specializate de sănătate mintală reieșind din necesitățile populației copii și persoane vârstnice dezvoltate către anul 2027	În limitele mijloacelor financiare alocate	2023 - 2027	Ministerul Sănătății Compania Națională de Asigurri în Medicină	APL Partenerii de dezvoltare
3.39.	Acordarea asistenței medicale persoanelor cu probleme de sănătate mintală sau cu dizabilități psihosociale, inclusiv copiii, pe baza consimțământului liber și în cunoștință de cauză dacă este necesar, prin acordarea de sprijin adecvat pentru luarea deciziilor	Act normativ aprobat	<i>Nivel de referință:</i> nu <i>Ținta:</i> pacienți i sunt internați pe baza consimțământului liber și în cunoștință de cauză către anul 2027	În limitele mijloacelor financiare alocate	2023 - 2027	Ministerul Sănătății Compania Națională de Asigurri în Medicină	Partenerii de dezvoltare
3.40.	Reducerea practicilor coercitive în serviciile psihiatrice, prin înlocuirea instituțiilor și a unui sistem de sănătate mintală bazat pe coerciție (spitalizare) cu un model bazat pe recuperare și comunitate, care promovează incluziunea socială și oferă o serie de tratamente bazate pe drepturi și opțiuni de sprijin psihosocial	Act normativ aprobat Număr pacienți internați	<i>Nivel de referință:</i> nu <i>Ținta:</i> reducerea numărului de pacienți internați cu 20% către anul 2027	În limitele mijloacelor financiare alocate	2023 - 2027	Ministerul Sănătății Compania Națională de Asigurri în Medicină	Partenerii de dezvoltare
3.41.	Efectuarea anuală a auditului clinic a Spitalelor de psihiatrie, cu evaluarea comprehensivă a funcționării lor în conformitate cu Standardele minime de calitate aprobate de Guvern	Act normative aprobat Raport de audit	<i>Nivel de referință:</i> nu <i>Ținta:</i> 4 audite clinice a Spitalelor de psihiatrie efectuate către anul 2027	În limitele mijloacelor financiare alocate	2023 - 2027	Ministerul Sănătății	Partenerii de dezvoltare USMF „Nicolae Testemițanu”
3.42.	Asigurarea accesului organismelor internaționale, societății civile pentru monitorizarea activității Spitalelor de psihiatrie, în contextul implementării cerințelor Convenției cu privire la drepturile persoanelor cu dizabilități, excluderii tratamentelor inumane și degradante.	Număr vizite Raport de evaluare	<i>Nivel de referință:</i> nu <i>Ținta:</i> acces asigurat începând cu anul 2024	În limitele mijloacelor financiare alocate	2023 - 2024	Ministerul Sănătății	Societatea civilă Partenerii de dezvoltare

3.43.	Elaborarea propunerilor și promovarea modificărilor Codului penal și Codului de procedură penală în vederea introducerii formelor noi de asistență psihiatrică și tratament prin constrângere în vederea diminuării poverii asupra spitalelor de psihiatrie și reglementării supravegherii psihiatrice obligatorii	Proiect de act normativ	<i>Nivel de referință:</i> nu <i>Ținta:</i> Propuneri elaborate și promovate către anul 2025	În limitele mijloacelor financiare alocate	2023 - 2027	Ministerul Sănătății Compania Națională de Asigurri în Medicină	Societatea civilă Partenerii de dezvoltare
3.44.	Revizuirea cadrului normativ care vizează intervenția în cazurile de agresiune și violență provocate de persoanele cu elemente de dizabilitate psiho-socială, fără consimțământul acestora pentru tratament.	Proiect de act normativ	<i>Nivel de referință:</i> nu <i>Ținta:</i> Propuneri elaborate și promovate către anul 2025	În limitele mijloacelor financiare alocate	2023 - 2027	Ministerul Sănătății	Societatea civilă Partenerii de dezvoltare
3.45.	Crearea serviciilor de reabilitare, ergoterapie și capacitate conform nevoilor persoanei în cadrul spitalelor de psihiatrie	Proiect de act normative aprobat Servicii funcționale	<i>Nivel de referință:</i> nu <i>Ținta:</i> Propuneri instituire și funcționare către anul 2024	Bugetul de stat Total – 9 000,0 mii lei 2023 – 4500,0 lei 2024 – 4500,0 lei	2023 - 2024	Ministerul Sănătății Compania Națională de Asigurri în Medicină	Societatea civilă Partenerii de dezvoltare

Obiectivul specific nr. 3.5: reducerea poverii problemelor de sănătate mintală prin abordarea holistică și transectorială a acestora, dezvoltarea serviciilor alternative comunitare integrate, până în anul 2027

Partenerii de dezvoltare (Proiectul „Reforma în sănătatea mintală”) – 3 700, 0 mii lei până în anul 2024

3.46.	Crearea unui mecanism de colaborare intersectorială în scopul protecției persoanelor cu probleme de sănătate mintală și prevenirea instituționalizării nejustificate	Mecanism de colaborare intersectorială elaborat	<i>Nivel de referință:</i> nu <i>Ținta:</i> mecanism de colaborare intersectorială dezvoltat către anul 2024	În limitele mijloacelor financiare alocate	2023 - 2024	Ministerul Muncii și Protecției Sociale Ministerul Sănătății	APL Partenerii de dezvoltare
3.47.	Revizuirea metodologiei și instrumentelor utilizate în managementul de caz al persoanelor cu probleme de sănătate mintală de specialiștii din domeniul de sănătate, cât și din domeniul asistenței sociale în scopul elaborării unui Ghid metodologic comun pentru a oferi asistență integrată bazată pe nevoile medicale/de recuperare individuale ale persoanei	Ghid metodologic elaborat	<i>Nivel de referință:</i> nu <i>Ținta:</i> Ghid metodologic elaborat și aprobat către anul 2026	În limitele mijloacelor financiare alocate	2023 - 2026	Ministerul Muncii și Protecției Sociale Ministerul Sănătății	APL Partenerii de dezvoltare
3.48.	Sprijinirea pacienților pentru înțelegerea stării lor și acordarea suportului de recuperare cu utilizarea lucrătorilor de la egal la egal, care se încurajează reciproc pentru atingerea rezultatului scontat abordarea multisectorială prin care	Număr consilieri efectuate Număr de beneficiari	<i>Nivel de referință:</i> nu <i>Ținta:</i> 2 Campanii de informare realizate către anul	În limitele mijloacelor financiare alocate	2023 - 2027	Ministerul Muncii și Protecției Sociale Ministerul	APL Partenerii de dezvoltare

	serviciile medicale și sociale sprijină persoanele cu problemele de sănătate mintală, în diferite etape ale cursului vieții și, după caz, facilitează accesul acestora la angajare (inclusiv programele de revenire la locul de muncă), locuință protejată și oportunități educaționale și participarea la activități comunitare, programe și activități semnificative.		2027			Sănătății	
3.49.	Dezvoltarea serviciilor capabile să răspundă la nevoile grupurilor vulnerabile și marginalizate din societate, inclusiv familiile dezavantajate din punct de vedere socioeconomic, persoanele care trăiesc cu HIV/SIDA, femeile și copiii care trăiesc cu violență domestică, supraviețuitori ai violenței, traficului de ființe umane, imigranți, solicitanții de azil, persoanele private de libertate și grupurilor minoritare.	Număr consilieri efectuate Număr de beneficiari	<i>Nivel de referință:</i> nu <i>Ținta:</i> servicii capabile să răspundă la nevoile grupurilor vulnerabile și marginalizate din societate dezvoltate către anul 2027	În limitele mijloacelor financiare alocate	2023 - 2027	Ministerul Muncii și Protecției Sociale Ministerul Sănătății	APL Partenerii de dezvoltare
3.50.	Încadrarea pacienților cu probleme de sănătate mintală în servicii și programe de sănătate generală, specifice bolii și de îngrijire socială (cum ar fi cele pentru sănătatea femeii și HIV/SIDA), care ar oferi o oportunitate importantă de a gestiona mai bine problemele de sănătate mintală, de a promova sănătatea mintală și prevenirea tulburărilor mintale.	Număr consilieri efectuate Număr de beneficiari	<i>Nivel de referință:</i> nu <i>Ținta:</i> pacienți cu probleme de sănătate mintală încadrați în servicii și programe de sănătate generală către anul 2027	În limitele mijloacelor financiare alocate	2023 - 2027	Ministerul Sănătății Ministerul Muncii și Protecției Sociale	APL Partenerii de dezvoltare
3.51.	Asigurarea incluziunii sociale a persoanelor cu probleme de sănătate mintală prin acordarea suportului în vederea angajării în câmpul muncii	Număr consilieri efectuate Număr de beneficiari încadrați în câmpul muncii	<i>Nivel de referință:</i> nu <i>Ținta:</i> Pacienți cu probleme de sănătate încadrați în muncă către anul 2027	În limitele mijloacelor financiare alocate	2023 - 2027	Ministerul Muncii și Protecției Sociale Ministerul Sănătății	APL Partenerii de dezvoltare
3.52.	Dezvoltarea modelului asistat de integrare socială a persoanelor cu dizabilități mintale	Număr „Locuințe protejate” și „Case comunitare” Număr de beneficiari	<i>Nivel de referință:</i> nu <i>Ținta:</i> persoanele cu dizabilități mintale sunt integrate în societate către anul 2027	În limitele mijloacelor financiare alocate	2023 - 2027	Ministerul Muncii și Protecției Sociale	APL Partenerii de dezvoltare
3.53.	Instruirea asistenților sociali în domeniul sănătății mintale	Curriculum de instruire elaborat Număr asistenți sociali instruiți în domeniul sănătății mintale	<i>Nivel de referință:</i> nu <i>Ținta:</i> asistenți sociali dispun de competențe pentru îngrijire	În limitele mijloacelor financiare alocate	2023 - 2027	Ministerul Muncii și Protecției Sociale Ministerul Sănătății	APL Partenerii de dezvoltare

			pacienților cu probleme de sănătate mintală către anul 2027				
Obiectivul general 4. Sisteme informaționale, dovezile și cercetări pentru sănătatea mintală consolidate							
<i>Obiectivul specific nr. 4.1:</i> standardizarea indicatorilor la cerințele internaționale și colectarea acestora în sisteme informaționale sigure și integrate, până în 2027.							
4.1.	Elaborarea și implementarea unui mecanism comun de colectare a datelor statistice privind problemele de sănătate mintală, inclusiv suicidul	Mecanism elaborat și aprobat	<i>Nivel de referință:</i> nu <i>Ținta:</i> mecanism comun de colectare a datelor statistice privind problemele de sănătate mintală, inclusiv suicidul elaborat și implementat către anul 2024	În limitele mijloacelor financiare alocate	2023 - 2024	Ministerul Sănătății Ministerul Afacerilor Interne Ministerul Muncii și Protecției Sociale	Societatea civilă APL Partenerii de dezvoltare
4.2.	Dezvoltarea sistemelor informațional de evidență, monitorizare și raportare a serviciilor de sănătate mintală	Sistem informațional funcțional	<i>Nivel de referință:</i> nu <i>Ținta:</i> sistem informațional de evidență, monitorizare și raportare dezvoltat și implementat către anul 2025	În limitele mijloacelor financiare alocate	2023 - 2025	Ministerul Sănătății Ministerul Afacerilor Interne Ministerul Muncii și Protecției Sociale	Societatea civilă APL Partenerii de dezvoltare
4.3.	Organizarea și asigurarea serviciilor de sănătate mintală cu tehnologii pentru telemedicină și suport psihoemoțional pentru persoanele afectate direct de infecțiile pandemice cu utilizarea tehnologiilor informaționale și mobile	Act normativ elaborate Număr de beneficiari telemedicină	<i>Nivel de referință:</i> nu <i>Ținta:</i> servicii de sănătate mintală cu tehnologii pentru telemedicină dezvoltate și implementate către anul 2025	În limitele mijloacelor financiare alocate	2023 - 2025	Ministerul Sănătății Ministerul Muncii și Protecției Sociale	Societatea civilă APL Partenerii de dezvoltare
4.4.	Colaborarea între furnizorii de îngrijire formală și informală și promovarea îngrijirii de sănătate mintală, prin utilizarea tehnologiilor electronice și mobile de sănătate (telemedicină).	Număr sesiuni de promovare a telemedicinii	<i>Nivel de referință:</i> nu <i>Ținta:</i> acțiuni de colaborare dezvoltate către anul 2027	În limitele mijloacelor financiare alocate	2023 - 2027	Ministerul Sănătății Ministerul Muncii și Protecției Sociale	Societatea civilă APL Partenerii de dezvoltare
<i>Obiectivul specific 4.2:</i> Cercetările naționale, formare capacități și ghidurile bazate pe dovezi privind sănătatea mintală se dublează până în 2027							

4.5.	Prioritizarea și stimularea cercetărilor privind problemele legate de sănătatea mintală și bunăstarea, inclusiv la copii și vârste înaintate, care să prevadă inclusiv evaluarea nevoilor de asistență mintală comunitară a copiilor și vârstnicilor	Număr doctoranzi Număr teze cu tematica sănătate mintală și bunăstarea, inclusiv la copii și vârste înaintate	<i>Nivel de referință:</i> nu <i>Ținta:</i> cercetări privind problemele legate de sănătatea mintală și bunăstarea realizate către anul 2027	În limitele mijloacelor financiare alocate	2023 - 2027	Ministerul Sănătății	Societatea civilă Partenerii de dezvoltare
4.6.	Revizuirea anuală și actualizarea la necesitate a curriculum-urilor de instruire universitară și post-universitară pentru psihiatri, pediatri, geriatri și medicii de familie, inclusiv de formare a asistentelor medicale în conformitate cu standardele internaționale, inclusiv pentru acordarea serviciilor de psihiatrie comunitară și dezvoltarea nursingului psihiatric	Curriculum revizuit și aprobat	<i>Nivel de referință:</i> nu <i>Ținta:</i> curriculum-uri de instruire universitară și post-universitară și nursing psihiatric revizuite și aprobate către anul 2026	În limitele mijloacelor financiare alocate	2023 - 2026	Ministerul Sănătății	Societatea civilă Partenerii de dezvoltare
4.7.	Instruirea și formarea abilităților psihoemoționale de bază lucrătorilor din domeniul sănătății mintale și a persoanelor care intervin pe prima linie în caz de pandemie pentru reducerea impactul psihologic asupra stării de bine mintale a pacienților și populației	Număr profesioniști instruiți	<i>Nivel de referință:</i> nu <i>Ținta:</i> profesioniști instruiți cu abilități psihoemoționale de bază formate către anul 2027	În limitele mijloacelor financiare alocate	2023 - 2027	Ministerul Sănătății	Societatea civilă Partenerii de dezvoltare
4.8.	Instruirea continuă a personalului din domeniul psihiatriei comunitare, medicilor de familie și asistentelor medicale în domeniul sănătății mintale pentru pacienții de orice vârstă, grupurile vulnerabile și cu risc sporit, inclusiv cu utilizarea tehnologiilor informaționale (e-Learning) și mobile	Număr personal instruit	<i>Nivel de referință:</i> nu <i>Ținta:</i> personal din domeniul psihiatriei comunitare, medicilor de familie și asistentelor medicale în domeniul sănătății mintale instruit către anul 2024	În limitele mijloacelor financiare alocate	2023 - 2027	Ministerul Sănătății	Societatea civilă Partenerii de dezvoltare
4.9.	Elaborarea, actualizarea la necesitate a protocoalelor clinice naționale și a standardelor de tratament, privind tulburările mintale la copii și adulți și utilizarea substanțelor psihoactive, în conformitate cu standardele internaționale în sănătate mintală	Număr PCN actualizate și elaborate	<i>Nivel de referință:</i> nu <i>Ținta:</i>	În limitele mijloacelor financiare alocate	2023 - 2027	Ministerul Sănătății	Societatea civilă Partenerii de dezvoltare
4.10.	Elaborarea și aprobarea Protocolului clinic de diagnostic și terapie în demențe, care să prevadă criteriile pentru diagnosticul diferitor tipuri de demență (Boala Alzheimer, Demența vasculară, Scleroza multiplă, Boala Huntington etc.) și	Protocol elaborate și aprobat	<i>Nivel de referință:</i> nu <i>Ținta:</i> protocoale clinice naționale și a standardelor de	În limitele mijloacelor financiare alocate	2023 - 2027	Ministerul Sănătății	Societatea civilă Partenerii de dezvoltare

	tratamentul acestora		tratament actualizate și implementate către anul 2027				
4.11.	Elaborarea ghidului practic destinat cuplurilor și familiilor privind fortificarea sănătății mintale, prevenirea tulburărilor psihice, semnele unei tulburări psihice la diferite vârste și promovarea modului sănătos de viață și a sănătății mintale	Ghid elaborat și aprobat	<i>Nivel de referință:</i> nu <i>Ținta:</i> ghid practic destinat cuplurilor și familiilor privind fortificarea sănătății mintale elaborat și aprobat către anul 2027	În limitele mijloacelor financiare alocate	2023 - 2027	Ministerul Sănătății Ministerul Muncii și Protecției Sociale	Societatea civilă Partenerii de dezvoltare
4.12.	Fortificarea capacităților cadrelor didactice din învățământul primar, secundar și terțiar în domeniul sănătății mintale	Număr cadre didactice instruite	<i>Nivel de referință:</i> nu <i>Ținta:</i> cadre didactice din învățământul primar, secundar și terțiar instruite în domeniul sănătății mintale către anul 2027	În limitele mijloacelor financiare alocate	2023 - 2027	Ministerul Sănătății Ministerul Educației și Cercetării	Societatea civilă Partenerii de dezvoltare USMF „Nicolae Testemițanu”
4.13.	Revizuirea anuală și actualizarea la necesitate a curriculum-urilor de formare a asistenților sociali și psihologilor, în conformitate cu standardele internaționale în sănătate mintală, inclusiv pentru acordarea serviciilor de psihiatrie comunitară.	Curriculum revizuit și aprobat	<i>Nivel de referință:</i> nu <i>Ținta:</i> curriculum-uri de formare a asistenților sociali și psihologilor aprobate către anul 2025	În limitele mijloacelor financiare alocate	2023 - 2025	Ministerul Sănătății Ministerul Muncii și Protecției Sociale	Societatea civilă Partenerii de dezvoltare
4.14.	Elaborarea și diseminarea Ghidului privind asistența persoanelor cu probleme de sănătate mintală pentru specialiștii din domeniul social.	Ghid privind asistența persoanelor cu probleme de sănătate mintală pentru specialiștii din domeniul social elaborat și aprobat	<i>Nivel de referință:</i> nu <i>Ținta:</i> Ghidul privind asistența persoanelor cu probleme de sănătate mintală pentru specialiștii din domeniul social elaborat și desiminat către anul 2027	În limitele mijloacelor financiare alocate	2023 - 2027	Ministerul Sănătății Ministerul	Societatea civilă Partenerii de dezvoltare
4.15.	Instruirea specialiștilor echipei multidisciplinare în penitenciare pentru implementarea intervențiilor validate științific în tulburările de sănătate mintală	Număr personal instruit	<i>Nivel de referință:</i> nu <i>Ținta:</i> specialiștii echipei multidisciplinare în	În limitele mijloacelor financiare alocate	2023 - 2025	Ministerul Sănătății Ministerul Muncii și Protecției	Societatea civilă Partenerii de dezvoltare

			penitenciare instruiți către anul 2025			Sociale	
4.16.	Îmbunătățirea condițiilor de lucru pentru lucrătorii din domeniul sănătății, motivarea și instruirea continue în corespundere cu actele normative	Număr personal instruit	<i>Nivel de referință:</i> <i>nu</i> <i>Ținta:</i> condiții de lucru pentru lucrătorii din domeniul sănătății, motivare și instruire continue dezvoltate către anul 2024	În limitele mijloacelor financiare alocate	2023 - 2024	Ministerul Sănătății	Societatea civilă Partenerii de dezvoltare

	2023 (mii lei)	2024 (mii lei)	2025 (mii lei)	2026 (mii lei)	2027 (mii lei)	TOTAL
AOAM	434 834,0	441 897,40	455 387,3	465 704,8	466 451,1	2 264 274,6
Bugetul de stat	25626,6	16252,6	19252,6	14752,6	14752,6	90637,0
Parteneri	17365,0	28 550,00	24 000,00			69915,0
Total	470 888,6	486 700,0	498 639,9	480 457,4	481 203,7	2 437 521,9